

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

คำนำ

การจัดทำแบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอตาม “แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒” ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ดนี้จัดทำขึ้นตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๒ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนแต่ละตำบล ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษวิเคราะห์ข้อมูลตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์	๑
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์	๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๗
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๙
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๙
๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว	๙
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๙
๒) ปริมาณการผลิต	๑๒
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๓
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๑๔
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๕
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๑๕
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๑๖
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๑๗
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๑๙

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	แสดงการจำแนกอายุหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑
ตารางที่ ๒	แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒
ตารางที่ ๓	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๓
ตารางที่ ๔	แสดงประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๕
ตารางที่ ๗	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๕
ตารางที่ ๘	แสดงรายชื่อจำนวนเกษตรกรและจำนวนพื้นที่ของแปลงใหญ่ข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘
ตารางที่ ๙	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๗
ตารางที่ ๑๐	แสดงทรัพยากรดินตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์จังหวัดร้อยเอ็ด	๗
ตารางที่ ๑๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๙
ตารางที่ ๑๒	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐
ตารางที่ ๑๓	แสดงปริมาณการผลิตข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๒
ตารางที่ ๑๔	แสดงกิจกรรมและปฏิทินการปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๔
ตารางที่ ๑๕	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๕
ตารางที่ ๑๖	แสดงจุดรับซื้อข้าวเปลือกในพื้นที่ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๕
ตารางที่ ๑๗	แสดง Smart Farmer ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๖
ตารางที่ ๑๘	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไข ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๗
ตารางที่ ๑๙	แสดงการวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๙

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๑	แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือนเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑
ภาพที่ ๒	แสดงจำนวนร้อยละครั้วเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลบัวแดง อำเภอ ปทุม รัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒
ภาพที่ ๓	แสดงร้อยละลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด	๓
ภาพที่ ๔	แสดงร้อยละประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ภาพที่ ๕	แสดงดินในพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๗
ภาพที่ ๖	แสดงแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘
ภาพที่ ๗	แสดงพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๙
ภาพที่ ๘	แสดงจำนวนอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด	๙
ภาพที่ ๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับการปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุม รัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐
ภาพที่ ๑๐	แสดงร้อยละชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด	๑๐
ภาพที่ ๑๑	แสดงแผนที่ที่เพาะปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๑
ภาพที่ ๑๒	แสดงแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๑
ภาพที่ ๑๓	แสดงจำนวนและร้อยละความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๒
ภาพที่ ๑๔	แสดงปริมาณผลผลิตข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๓
ภาพที่ ๑๕	แสดงแหล่งรับซื้อข้าวตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๖

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑.) เกษตรกร

(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

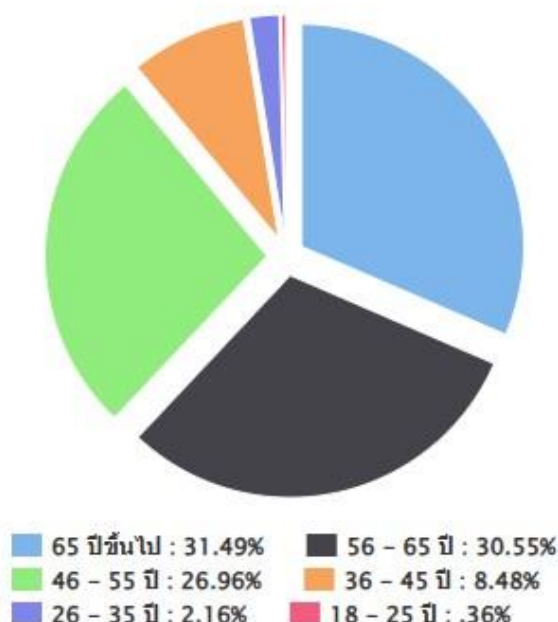
ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๓๙๑ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๓๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๙ รองลงมาอยู่ระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๔๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๕ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๓๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ : แสดงการจำแนกอายุหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๓๘.๐๐	๓๑.๔๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๒๕.๐๐	๓๐.๕๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๗๕.๐๐	๒๖.๙๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๑๘.๐๐	๘.๔๘
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๐.๐๐	๒.๑๖
๑๘ - ๒๕ ปี	๕.๐๐	๐.๓๖
รวม	๑,๓๙๑.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑ : แสดงจำนวนและร้อยละการจำแนกอายุหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

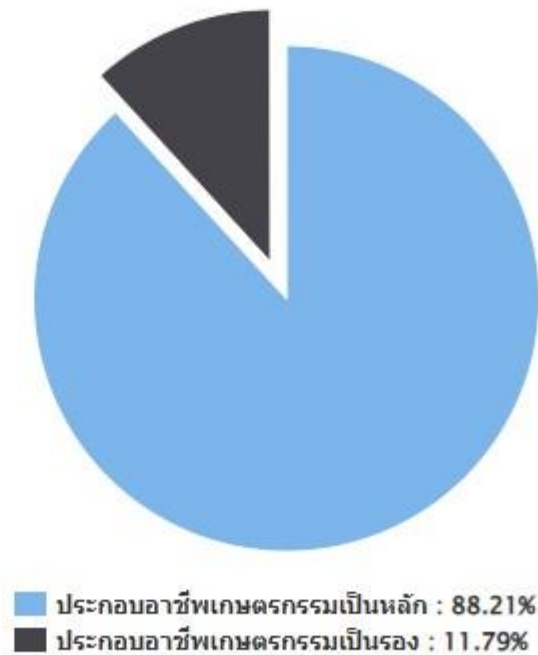
ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์มีเกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑,๒๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒๑ และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน ๑๖๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๙

ตารางที่ ๒ : แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์	จำนวน	
	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๒๒๗.๐๐	๘๘.๒๑
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๖๔.๐๐	๑๑.๗๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒ : แสดงร้อยละจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลหนองแคน ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑,๑๙๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๒๘ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘๒ และการเช่าพื้นที่ จำนวน ๑๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๙

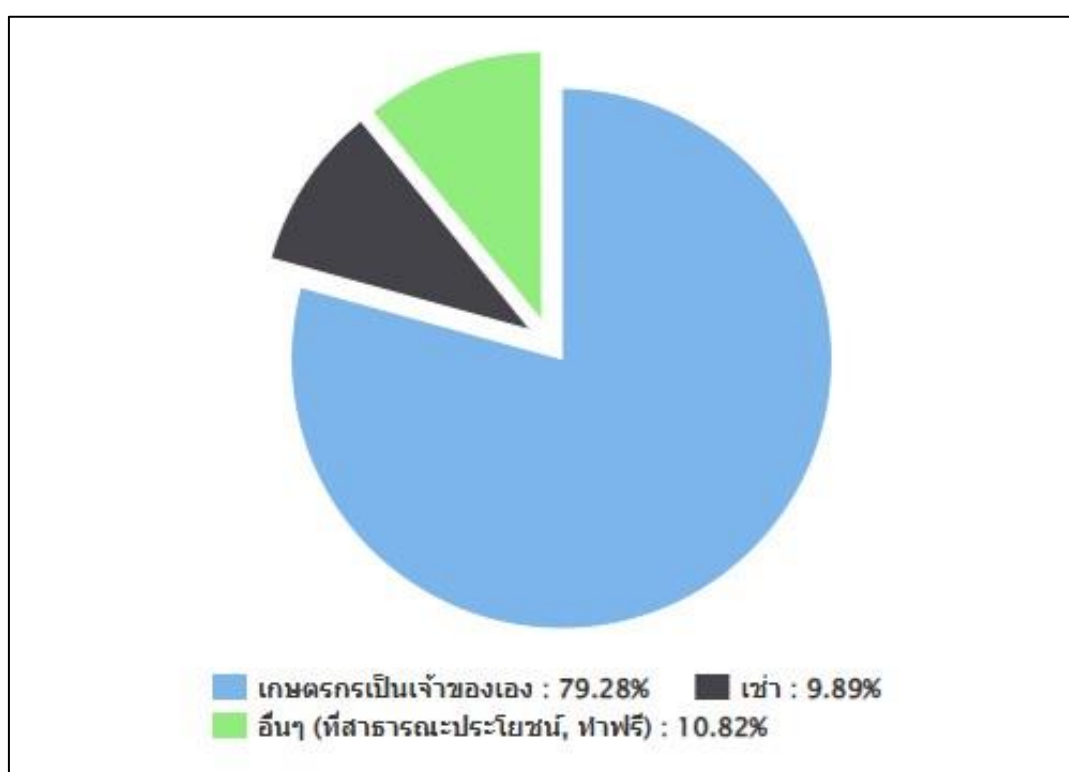
ตารางที่ ๓ : แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์จังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๑๙๔.๐๐	๑๓,๗๐๐.๐๐
เช่า	๑๔๙.๐๐	๑,๒๔๙.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๖๓.๐๐	๑,๓๔๔.๐๐
รวม **	๑,๓๒๖.๐๐	๑๖,๒๙๓.๐๐

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๓ : แสดงร้อยละลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

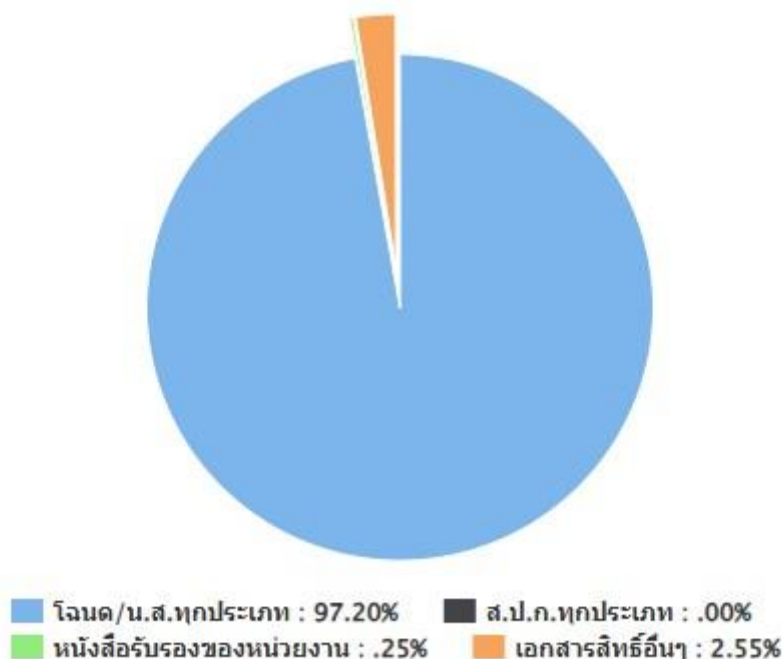
เกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์มีการถือครองที่ดินประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๑,๑๘๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๒๐ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๕ และประเภทหนังสือของหน่วยงาน จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕

ตารางที่ ๔ : แสดงประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกรตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (คร่าวเรียน)			รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑,๑๘๐.๐๐	๓.๐๐	๓๑.๐๐	๑,๑๙๔.๐๐

*เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๔ : แสดงร้อยละประเภทการถือครองเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

๒.) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มสถาบันเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๔๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๔๒ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๐ ราย กลุ่มวิสาหกิจ ๔๕ จำนวน กลุ่ม สมาชิก ๙๔๐ ราย

ตารางที่ ๕ : แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บัวแดง	๑	๑๔๐	๑	๔๒	๑	๒๐	๔๕	๙๔๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๗

๓.) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนจำนวน ๑ ศูนย์ ศูนย์การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ ๓ ศูนย์ และศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖ : แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
บัวแดง			๑	๑	๑	๑	๒		๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์มีอาสาสมัครเกษตรกรจำนวน ๔๕ ราย โดยมีหมอดินอาสามากที่สุดจำนวน ๒๖ ราย รองลงมาคือเกษตรหมู่บ้านจำนวน ๑๔ ราย อาสาปศุสัตว์ ๒ ราย ครูบัญชี อาสาฝนหลวง และเศรษฐกิจการเกษตรหน่วยงานละ ๑ ราย

ตารางที่ ๗ : แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏีรูปที่ดิน
บัวแดง			๑	๔	๑๓	๑๒			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน/เกษตรกรดีเด่น

-

(๓) เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

-

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๕ กลุ่ม ซึ่งมีการดำเนินงานจัดตั้งแปลงใหญ่ในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑ แปลง และปี ๒๕๖๑ จำนวน ๔ แปลง

ตารางที่ ๘ : แสดงรายชื่อแปลง จำนวนเกษตรกร และจำนวนพื้นที่ของแปลงใหญ่ ตำบลบัวแดง อำเภอบุพผรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับ	ตำบล	รายชื่อแปลงใหญ่	จำนวนเกษตรกร	พื้นที่รวมโครงการ	ประธานกลุ่ม
๑	บัวแดง	วสข.ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโคกหม ต.บัวแดง	๒๒๐	๓,๒๐๐	นายสมัย สีแดง
๒	บัวแดง	นาแปลงใหญ่บ้านคุด	๖๘	๙๗๑	นายประคอง ศรีบุญเรือง
๓	บัวแดง	นาแปลงใหญ่สหกรณ์การเกษตรบุพผรัตน์	๓๓	๓๓๔	นายสุต เข้มทอง
๔	บัวแดง	นาแปลงใหญ่บ้านดอนคู้	๗๕	๙๕๔	นายนิยม ดอกพรมลา
๕	บัวแดง	นาแปลงใหญ่บ้านจานเหนือ	๔๙	๕๗๔	นายเกษม สุจริต

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์, ๒๕๖๘

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าวตำบลบัวแดง อำเภอบุพผรัตน์

ที่อยู่ ตำบลบัวแดง อำเภอบุพผรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรม ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินการผลิต จาก ๓,๔๓๕ บาท/ไร่ เป็น ๒,๗๔๘ บาท (๒๐ %)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๕ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๔๘๖ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพให้ได้รับมาตรฐาน GAP ข้าว

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. พัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ
๒. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๓. พัฒนาและส่งเสริมการเกษตรแบบพอเพียง
๔. จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
๕. พัฒนาส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน
๖. ส่งเสริมการผลิตสินค้าปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน GAP
๗. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสร้างองค์กรในชุมชน
๘. จัดการหาแหล่งรับซื้อผลผลิตของกลุ่ม
๙. รวมกลุ่มจัดซื้อปัจจัยการผลิต
๑๐. ส่งเสริมให้ใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงข้าว

ตารางที่ ๙ : แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณ รายได้
	ม. ค.	ก. พ.	มี. ค.	เม. .ย.	พ. ค.	มิ. ย.	ก. ค.	ส. ค.	ก. ย.	ต. ค.	พ. ย.	ธ. ค.		
๑. ค่าไถ					↔								๖๐๐	
๒. ค่าเมล็ดพันธุ์					↔								๒๕๐	
๓. ค่าจ้าง (จ้างหว่าน/หยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว)					↔								๓๒๕	
๔. ค่าปุ๋ยเคมี						↔		↔					๔๕๐	
๕. ค่าปุ๋ยอินทรีย์					↔								๓๕๐	
๖. ค่าจ้างหว่านปุ๋ย						↔		↔					๒๐๐	
๗. ค่าเก็บเกี่ยว											↔		๖๐๐	
๘. ค่าขนส่ง											↔		๑๐๐	
๙. ค่าพลังงาน(น้ำมัน/เชื้อเพลิง)					↔						↔		๓๐๐	
๑๐ ค่าวัสดุ											↔		๒๖๐	
๑๑. อื่นๆ					↔						↔			
๑๒. จำหน่าย	↔										↔			๕,๐๘๘
รวม													๓,๔๓๕	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

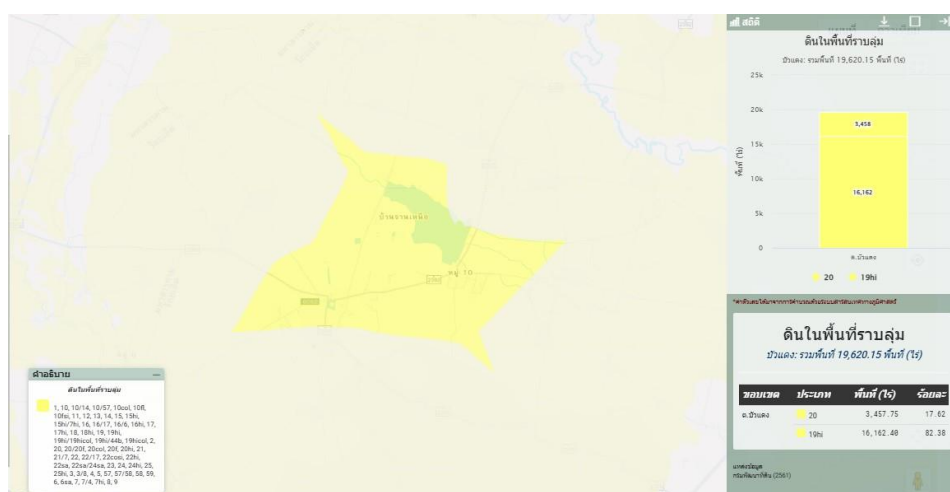
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลบัวแดง ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนสภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย

ตารางที่ ๑๐ : แสดงทรัพยากรดินตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

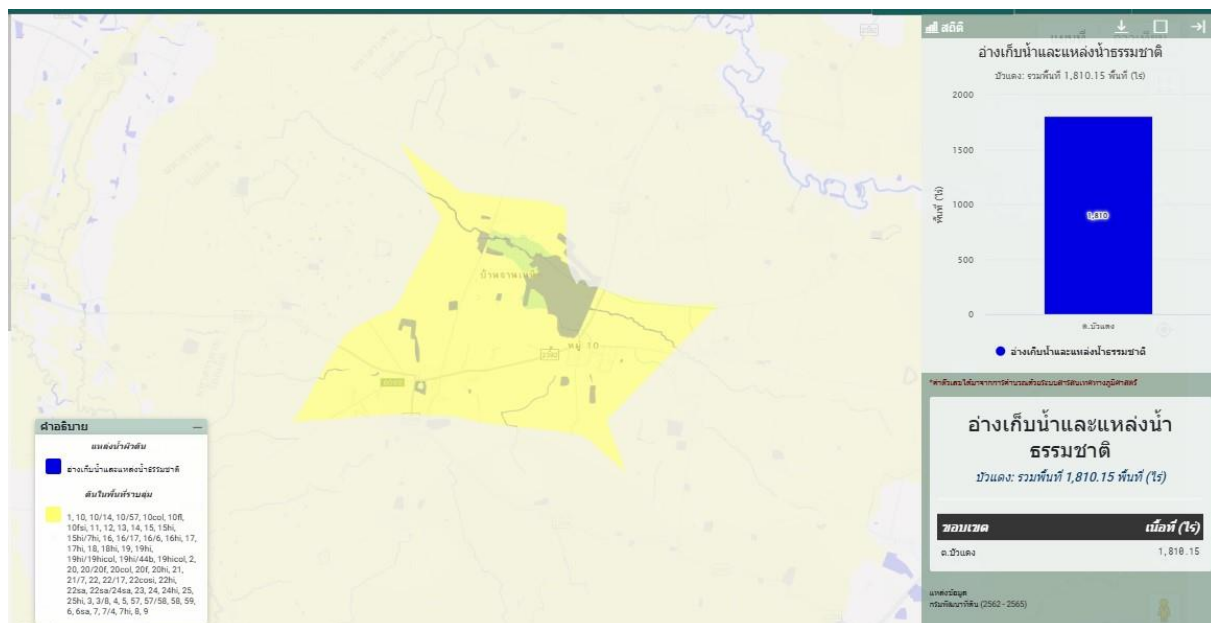
ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๙,๖๒๐.๑๕	๑๐๐

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๕ : แสดงดินในพื้นที่ราบลุ่มตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๘ : แสดงจำนวนอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลบัวแดง อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

-

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบัวแดง อำเภอบุพมรัตน์เป็นพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๔,๘๔๒.๓๖ ไร่ แบ่งออกเป็น พื้นที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวมาก (S๑) ๖๔๔.๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลางกับการปลูกข้าว (S๒) ๑๓,๑๐๗.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๑ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยกับการปลูกข้าว (S๓) ๑,๐๘๙.๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๔

ตารางที่ ๑๑ : แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

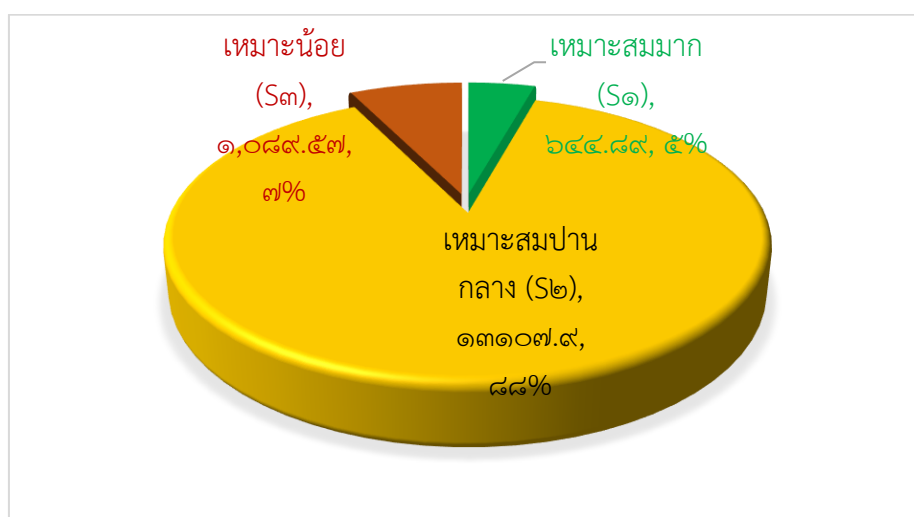
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บัวแดง	๖๔๔.๘๙	๑๓,๑๐๗.๙๐	๑,๐๘๙.๕๗		๑๔,๘๔๒.๓๖

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๙ : แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๐ : แสดงร้อยละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูก

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน

๑๔,๘๔๒.๔๐ ไร่

ตารางที่ ๑๒ : แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	พื้นที่ปลูก(ไร่)
บัวแดง	๑๔,๘๔๒.๔๐

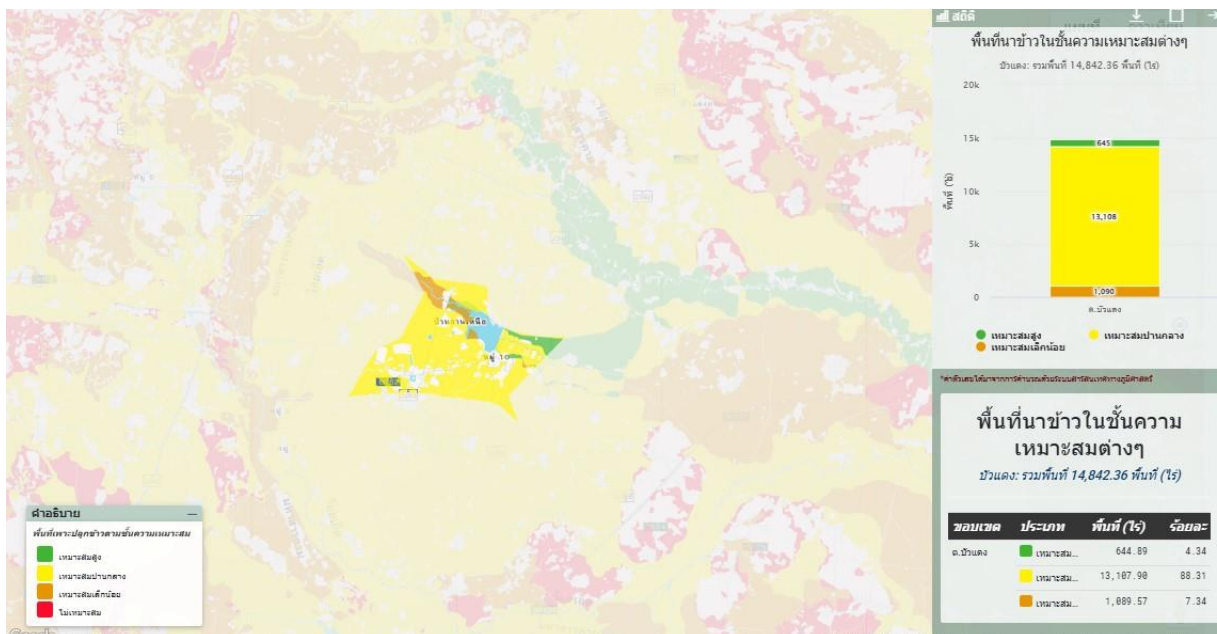
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

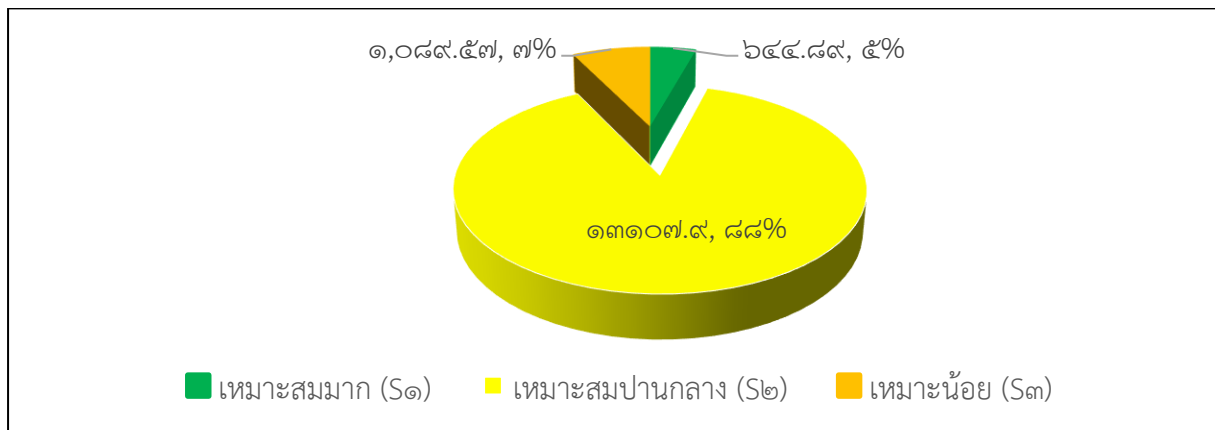
ภาพที่ ๑๑ : แสดงพื้นที่เพาะปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์เป็นพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว (S๑) ๖๔๔.๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๔ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยกับการปลูกข้าว (S๒) ๑๓,๙๐๗.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๑ และพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยกับการปลูกข้าว (S๓) ๑,๘๙๙.๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๔

ภาพที่ ๑๒ : แสดงแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๓ : แสดงจำนวนและร้อยละความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘)

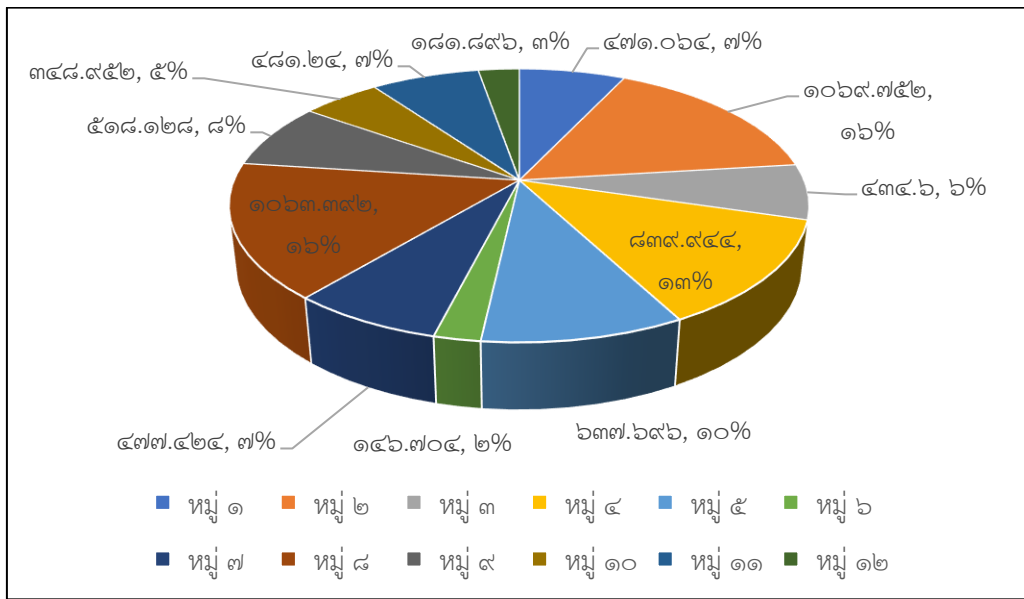
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๕,๗๓๓ ไร่ ๑,๓๗๖ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากหมู่ที่ ๒ จำนวน ๒,๕๒๓ ไร่ จำนวน ๑๙๘ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลหมู่ที่ ๘ จำนวน ๒,๕๐๘ ไร่ จำนวน ๑๙๔ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๙๘๑ ไร่ จำนวน ๑๔๘ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ : แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
๑	๑๑๖	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๔๗๑	๔๒๔
๒	๑๙๘	๒,๕๒๓	๒,๕๒๓	๑,๐๗๐	๔๒๔
๓	๘๕	๑,๐๒๕	๑,๐๒๕	๔๓๕	๔๒๔
๔	๑๔๘	๑,๙๘๑	๑,๙๘๑	๘๔๐	๔๒๔
๕	๑๓๓	๑,๕๐๔	๑,๕๐๔	๖๓๘	๔๒๔
๖	๔๑	๓๔๖	๓๔๖	๑๔๗	๔๒๔
๗	๑๑๐	๑,๑๒๖	๑,๑๒๖	๔๗๗	๔๒๔
๘	๑๙๔	๒,๕๐๘	๒,๕๐๘	๑,๐๖๓	๔๒๔
๙	๑๒๒	๑,๒๒๒	๑,๒๒๒	๕๑๘	๔๒๔
๑๐	๘๒	๘๒๓	๘๒๓	๓๔๙	๔๒๔
๑๑	๙๖	๑,๑๓๕	๑,๑๓๕	๔๘๑	๔๒๔
๑๒	๕๑	๔๒๙	๔๒๙	๑๘๒	๔๒๔
รวม	๑,๓๗๖	๑๕,๗๓๓	๑๕,๗๓๓	๖,๖๗๑	๔๒๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๔ : แสดงปริมาณผลผลิตข้าว ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของตำบล รองลงมา คือ พืชผัก และเลี้ยงสัตว์

- **วิธีปลูก** โดยวิธีปักดำและหว่าน มีการจ้างแรงงานมากในช่วงนี้
- **พันธุ์ข้าว** เหนียว กข.๖ พันธุ์ข้าวเจ้า ขาวดอกมะลิ ๑๐๕
- **การใช้ปุ๋ย** ปุ๋ยที่ใช้ คือ **ปุ๋ยเคมี** สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, สูตร ๑๖-๒๐-๐, สูตร ๑๖-๑๖-๘ , สูตร ๑๖-๘-๘ มี การใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้น และช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้ **ปุ๋ยอินทรีย์** มากขึ้นเนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี
- **ปุ๋ยคอก** เกษตรกรจะใส่ช่วงก่อนทำการปลูกในฤดูถัดไป ประมาณ ๑-๒ เดือน
- **การใช้สารเคมี** แต่ก่อนมีการใช้สารเคมี พวก พูราดาน พอช่วงหลังมีการแนะนำรณรงค์การปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ และรณรงค์ให้ทราบโทษของสารเคมี เกษตรกรจึงนิยมหันไปใช้สารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา, ตะไคร้หอม, และอื่นจำนวนมาก โดยมีหลายบริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารให้กับพืช และเกษตรกรบางรายสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้
- **การเก็บเกี่ยว** ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชนและมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง ค่าจ้างประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ บาท/ไร่

๔) ปฏิทินการปลูกหรือการผลิต

ตารางที่ ๑๔ : แสดงกิจกรรมและปฏิทินการปลูกข้าว

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑. นำปุ๋ยหมักแห้ง ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงนาภายหลังเกี่ยวข้าว ให้เหลือตอซังข้าวไว้ นำปุ๋ยหมักแห้งไปขยาย ๒๔ ชั่วโมงในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงแล้วทำการไถกลบ	←→											←→
๒. ฝนตกครั้งแรกในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (ในกรณีที่ไม่สามารถหว่านตามกำหนดเวลาในช่วงแรกได้)				←→	→							
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพนำไปฉีดพ่นใส่ต้นหญ้าแล้วทำการไถกลบ (น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะ + กากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ + น้ำ ๑ ปี๊บ)					←→	→						
๔. ทำการไถ-คราดดิน-หว่าน						←→	→					
๕. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นอีกครั้ง ห่างจากช่วงแรก ๓๐ วัน									←→	→		
๖. เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตและเตรียมจัดทำปุ๋ยหมักแห้งไว้ใช้ในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป											←→	→

สัญลักษณ์ ▲ ปลูกสูงสุด ▼ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพมรัตน์, ๒๕๖๘

ขั้นตอนการเตรียมดินก่อนการทํานา

๑. หว่านปุ๋ยหมักแห้งลงในนาภายหลังจากการเก็บเกี่ยว
๒. เดือนธันวาคม-มกราคม ใช้ปุ๋ยหมักแห้งในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แล้วทำการไถกลบ
๓. ถ้าไม่ได้หว่านในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยว ให้มาหว่านในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่
๔. เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขยายน้ำหมักชีวภาพ ฉีดพ่นใส่หญ้าแล้วไถกลบโดยใช้ น้ำ ๔ ปี๊บ/ไร่ (ใช้น้ำหมักชีวภาพปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาลปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะ)

การเตรียมต้นกล้าสำหรับปลูก

๑. แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ในน้ำหมักชีวภาพ (โดยใช้น้ำ ๑ ปี๊บ เติมน้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ) แช่เมล็ดพันธุ์ข้าว นาน ๓๐ นาที
๒. นำพันธุ์ข้าวไปหว่านในแปลงที่เตรียมเพาะกล้า เมื่อครบอายุ ๕ วัน ให้หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นโดยใช้ น้ำ ๔ ปี๊บ (ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ)
๔. เมื่อต้นกล้าอายุได้ ๒๐ วัน หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นตามอัตราส่วนในข้อ ๓ เพื่อกระตุ้นให้ต้นกล้าแข็งแรงและถอนง่าย

๕. ดูแลระดับน้ำให้สูงขึ้นตามอายุของต้นกล้า คือ ๓-๔-๘ เซนติเมตร เมื่อครบ ๒๐ - ๒๕ วัน เริ่มถอนกล้าไปปักดำได้

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์มีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๓,๔๓๕ บาท

ตารางที่ ๑๕ : แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ต้นทุน/ไร่		รายรับ/ไร่	
รายการ	เงิน	รายการ	เงิน
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์(อัตรา ๑๐/ไร่) กก.ละ ๒๕ บาท	๒๕๐	ผลผลิต ๔๔๕ กิโลกรัม/ไร่	๕,๐๘๘
๒. ค่าเตรียมดิน ๓ ครั้งๆ ละ ๒๐๐ บาท	๖๐๐	ราคาในท้องถิ่น ๑๒ บาท/กิโลกรัม	
๒. ค่าแรงงาน (ค่าหว่านข้าว,ปุ๋ย /ไร่)	๕๒๕	(๔๒๔X ๑๒ =๕,๐๘๘)	
๓. ค่าสารเคมี/ค่าปุ๋ยอินทรีย์	๘๐๐		
๔. ค่าเก็บเกี่ยว/ไร่	๖๐๐	รวม	
๕.ค่าดูแลรักษา/ไร่	-		
๖.ค่าขนส่ง/ไร่	๑๐๐		
๗.ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๕๖๐		
รวม	๓,๔๓๕		
หมายเหตุ : รายได้ – ต้นทุน =กำไร			๑,๖๕๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวลดลง เนื่องจากปริมาณข้าวในประเทศมีปริมาณมากเกินความต้องการ ทำให้ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิที่ตกต่ำลงเหลือ กก.ละ ๑๑ บาทหรือตันละ ๑๑,๐๐๐ บาท และทิศทางการส่งออกข้าวเปลี่ยนแปลงเร็ว ปัจจุบันตลาดข้าวไทยมีคู่แข่งมากขึ้น อาทิ เวียดนามและกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าวเปลือกเจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคาตันละ ๑๕,๐๐๐ - ๑๖,๕๐๐ บาท ราคาข้าวเปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ตันละ ๑๕,๐๐๐-๑๗,๐๐๐ บาท

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต

ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ มีแหล่งจำหน่ายผลผลิตจำนวน ๓ แหล่ง

ตารางที่ ๑๖ : แสดงจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	จุดรับซื้อ	ที่ตั้ง		
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ
๑.	สนธยาพืชผล	๑๒	บัวแดง	ปทุมรัตต์
๒.	สหกรณ์การเกษตร ปทุมรัตต์	๙	บัวแดง	ปทุมรัตต์
๓.	ง่วนอะพืชผล	๑๑	บัวแดง	ปทุมรัตต์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตต์, ๒๕๖๘

๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไข

ตารางที่ ๑๘ : แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไข ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑.ข้าว	๑.ภัยพิบัติ (น้ำท่วม ,แล้ง) ๒.การระบาดของโรค และแมลงศัตรูพืช ๓.ต้นทุนการผลิตสูง ๔.ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕.ขาดแคลนแหล่ง เงินทุน	๑.ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบนาหยอด ๒.จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๓.ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๔.จัดทำแปลงพยานการเตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕.ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง ๖.รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๗.แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การทำแปงข้าวเจ้า ๘.ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๙. รณรงค์การใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี ๑๐. รณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๑. ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี อย่างจริงจัง ๑๒. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๓.ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่า ๑๔.รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	มาก

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๘ : แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางแก้ไขตำบลหนองแคน ตำบลบัวแดง อำเภอบุพผรัตน์จังหวัดร้อยเอ็ด (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในผู้สูงอายุ ๒.กลุ่มเกษตรกรขาดความเข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓.เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะในการทำการเกษตรทางการปลูกพืช	๑.พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒.ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓.จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในปฏิบัติงานที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓.ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ไม่เพียงพอ ๔.เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือในการแปรรูปเนื่องจากขั้นตอน ยุ่งยากและเสียเวลา	๑.ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูป ๒.สินค้าไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓.เกษตรกรผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคและขาดการผลิตที่ต่อเนื่อง ๔.เกษตรกรขายผลผลิตสดได้เงินได้เร็วกว่าการแปรรูปขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑.สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒.สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓.วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน ๔.สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบุพผรัตน์, ๒๕๖๘

๓ การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ตำบลหนองแคน ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๑๙ : แสดงการวิเคราะห์ ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑.พื้นที่เป็นที่นาปลูกข้าวหอมมะลิเป็นหลัก ๒.มีพืชเศรษฐกิจหลังฤดูทำนา (แตงกวา) สร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกร ๓.เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ๔.ผู้นำ/เกษตรกรผู้นำ อาสาสมัครสมัคร เกษตรกรมีความเข้มแข็ง ๕.เกษตรกรต้นแบบมีองค์ความรู้ ๖.มีแหล่งเรียนรู้ ศพก.และเครือข่ายศพก. ๗.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานครอบคลุมทั่วพื้นที่	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. มีปัญหาเรื่องการรวมกลุ่มของเกษตรกร ๒. เกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการผลิต/ตลาด/แปรรูป ๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๔.แหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในช่วงฤดูแล้งไม่เพียงพอ ๕.เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๖.เกษตรกรไม่มีแผนการผลิต ๗.ไม่มีมาตรฐานการผลิต ๘.ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ ๙.ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ๑๐.ต้นทุนการผลิตสูง ๑๑.ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๑๒.ปัญหาหนี้สินครัวเรือน
โอกาส (Opportunities : O) ๑.นโยบายและมาตรการภาครัฐที่สนับสนุนการเกษตร ๒.มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๓.มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ แก่เกษตรกร เช่น สถานีพัฒนาที่ดินสำนักงานสหกรณ์ ฯลฯ ๔.ผู้บริโภคนิยมอาหารปลอดภัยมากขึ้น ๕.มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อการเกษตร ๖.มีระบบสารสนเทศครอบคลุมทุกพื้นที่และง่ายต่อการเข้าถึง	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิลดภัย (S๑ S๔ S๕ S๖ O๒ O๓ O๔) ๒.การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง (S๔ S๕ S๖ O๑ O๓ O๖) ๓.การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ (S๔ S๕ S๖ S๗ O๑ O๓ O๖) ๔.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (S๖ S๗ O๑ O๓)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑.การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี (W๑ W๒ W๓ O๑ O๒ O๓ O๔) ๒.การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า (W๑ W๒ O๒ O๓) ๓. ลดต้นทุนการผลิต (W๒ W๑๐ W๘ O๑ O๓) ๔.ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP) (W๗ W๘ O๑ O๓ O๔)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตแปรปรวน ๒. ฝนทิ้งช่วง โรคและศัตรูพืช (ภัยธรรมชาติ) ๓. ผลผลิตตกต่ำ ๔. ราคาปัจจัยการผลิตสูง ๕. ค่าแรงงานสูง ๖. ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. รวบรวมผลผลิตและแปรรูปจำหน่ายในรูปแบบกลุ่ม (S๑ T๑) ๒. สร้างแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร (S๑ T๒) ๓. ขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร (S๑ T๒) ๔.ปรับปรุงบำรุงดิน (S๑ T๓)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น,ปลูกพืชใช้น้ำน้อย (W๑ T๒) ๒. การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต (W๑ T๒) ๓. ทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕ T๑ T๓)

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, ๒๕๖๘

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัย
- ๑.๒ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ
- ๑.๔ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
- ๒.๒ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า
- ๒.๓ ลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP)

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

- ๓.๑ รวบรวมผล ผลิตและแปรรูปจำหน่ายในรูปแบบกลุ่ม
- ๓.๒ สร้างแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร
- ๓.๓ ขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร
- ๓.๔ ปรับปรุงบำรุงดิน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น, ปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ๔.๒ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- ๔.๓ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. ปริมาณการปลูกข้าว. สืบค้น ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จาก :

<https://farmer.doae.go.th/>

..... ๒๕๖๘. พื้นที่เพาะปลูกพืช. แหล่งที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>

..... ๒๕๖๘. วิสาหกิจชุมชน. แหล่งที่มา : <https://smce.doae.go.th/>

..... ๒๕๖๘. หัวหน้าครัวเรือน, ลักษณะการประกอบอาชีพ, การถือครองที่ดิน, ประเภทเอกสารสิทธิ์. สืบค้น ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จาก : <https://aiu.doae.go.th/>